חלפתא אמר לו הרי שאכלה שנה ראשונה בפני שנים שניה בפני שנים שלישית בפני שנים מהו אמר לו הרי זו חזקה אמר לו אף אני אומר כן אלא שרבי עקיבא חולק בדבר שהיה [א]רבי עקיבא אומר ° [ו]דבר ולא חצי דבר אמר אביי אפילו תימא רבי עקיבא מי לא מודה רבי עקיבא בשנים אומרים קידש ושנים אומרים בעל דאע"ג דעדי ביאה צריכי לעדי קדושין כיון דעדי קדושין לא צריכי לעדי ביאה דבר קרינא ביה ה"נ אע"ג דעדי טביחה צריכי לעדי גניבה כיון דעדי גניבה לא צריכי לעדי טביחה דבר קרינא ביה ורבנן האי דבר ולא חצי דבר למעוטי מאי [ב]למעוטי [ג]אחד אומר אחד בגבה ואחד אומר אחד בכריסה האי חצי דבר וחצי עדות הוא [ד]אלא למעוטי שנים אומרים אחד בגבה ושנים אומרים אחד בכריסה הני אמרי קטנה היא והני אמרי קטנה היא: גנב ומכר בשבת [וכו']: והתניא פטור אמר רמי בר חמא כי תניא ההיא דפטור [ג]באומר לו עקוץ [ח](לך) תאינה מתאינתי ותיקני לי גניבותיך אמרי וכיון דכי תבע ליה קמן בדינא לא אמרינן ליה זיל שלים דמחייב בנפשו הוא הא מכירה נמי לאו מכירה היא אלא אמר רב פפא [ד]באומר לו זרוק גניבותיך לחצרי ותיקני לי גניבותיך כמאן כר"ע דאמר [ה]קלוטה כמי שהונחה דמיא דאי כרבנן כיון דמטיא לחצר ביתו קנה לענין שבת לא מחייב עד דמטיא לארעא [ה]באומר לא תיקני לי גניבותיך עד שתנוח רבא אמר לעולם כרמי בר חמא [ו]אתנן אסרה תורה ואפילו בא על אמו ואי תבעה ליה קמן בדינא מי אמרינן ליה קום הב לה אתנן אלא אע"ג דכי קא תבעה ליה בדינא לא אמרינן ליה זיל הב לה כיון דכי יהיב לה הוי אתנן הכא נמי אע"ג דלענין תשלומין אי תבע בדינא קמן לא אמרינן ליה זיל שלים אפילו

חלפתא. שם אביו של רבי יוסי: **בשנים אומרים קידש.** פלוני את האשה בניסן: **ושנים אומרים בעל.** איש אחר באייר: **דאע"ג דעדי ביאה.** הבאים להמית צריכין לעדות קדושין דאי לא קידשה איכא למימר פנויה היא: **כיון דעדי קדושין לא צריכין לעדי ביאה.** דבלאו נינהו שוו לה קמאי אשת איש ליאסר על כל העולם: **דבר הוא.** אף עדות של ביאה קיים ונהרגת: **הכא נמי כו'.** עדי גניבה מייתו ליה כפילא בלאו עדי טביחה. אבל הני דעדות חזקה שלשתן הכיתות צריכות זו לזו: **למעוטי אחד אומר אחת בגבה וכו'.** וקאתו לשויה גדולה לענין עונשין או לענין שיהו קידושיה קידושין: **בגבה.** שיער ראיתי בקשרי אצבעותיה: **חצי דבר.** שיער אחד: **וחצי עדות.** עד אחד יש לשער ופשיטא דלאו עדות היא: **אמרי קטנה היא כו'.** הלכך לא מצטרפין. אבל לגבי חזקה כולן מעידין שהיה מוחזק בה: **עקוץ תאינה.** לקוט תאינים מתאינתי בדמי הגניבה בשבת וכן עשה ונתחייב מיתה: **והא אי תבע ליה.** בעל התאינה ללוקח: ° **בדינא.** לומר החזר לי תאינים שלקטת או תן לי מה שמכרת לי בדמיהן: **לא אמרינן.** לגנב זיל שלים אשתכח דלאו מכירה הוא [ז](ולמאי משלם ד' וה'): **זרוק גניבה לחצרי.** בשבת ואני אתן לך מעות וכן עשה קנאה לוקח וזה נתחייב מיתה: **כרבי עקיבא דאמר.** בהזורק (שבת דף צז.): **קלוטה כמי שהונחה.** הזורק מרשות לרשות כיון שקלטה האויר נתחייב משום שבת נמצא חיוב שבת וחיוב מכירה באין כאחד שאויר חצר קנה ללוקח דכיון דסופו לנוח כמונח דמי: **אסרה תורה.** להביא לבית המקדש לכל נדר: **ואפילו בא על אמו.** ונתן לה טלה במתנה אסור ואף על גב דאי לא הוה יהיב לה ניהלה [מ]והואיל תבעה ליה בדינא לא אמרינן ליה קיים לה תנאה דהא מתחייב בנפשיה הוא: אפי'

דאף על גב דעדי ביאה צריכין לעדי קדושין. פירוש כל זמן שלא הוחזקה באשת איש:

למעוטי שנים אומרים אחד בגבה כו'. ולא דמי לשנה ראשונה בפני שנים כו' דהתם ראו כל מה שהיו יכולין לראות באותה שנה ורב אלפס פירש משום דהתם מהני סהדותייהו לענין פירות שאכל בשנה ראשונה שחייב לשלם אם לא ימצא יותר עדים וטעם ראשון נראה לר"י עיקר דתנן בפרק המקבל (גיטין דף סג:) האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שתי כיתי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה ושנים שיאמרו בפנינו קבל וקרע אלמא לא חשיב כי האי גוונא חצי דבר אע"ג דצריכי אלו לאלו דאפי' למאן דאמר שליח נאמן כשגט בידו ולא צריכי עדי אמירה לעדי קבלה מ"מ כיון שצריך שנראה הגט בידו חצי דבר הוא אלא ע"כ משום שכל כת רואה כל מה שיכולה [לראות] באותה שעה ואתיא מתניתין [דגיטין] כרבנן:

באומר לו עקוץ תאינה מתאינתי כו'. וא"ת והיכי דמי אי דקיימא גניבה בחצירו של לוקח בשעת עקירה מאי פריך עלה וכיון דאי קתבע ליה כו' מכירה נמי לא הוי מכירה נהי דמחייב בנפשו מכל מקום קנייה ליה חצירו ללוקח ואלא דליתא בחצירו של לוקח דל חיוב שבת מהכא לאו מכירה היא דהא קי"ל כרב נחמן דאמר [ט]פירות לא עבדי חליפין ומיהו לפר"ת ניחא דמפרש דהא דפירי לא עבדי חליפין היינו בתורת קנין סודר שמחזיר לו הסודר ולא יהיב לו אלא לקנין בעלמא אבל במכוין להקנות זה תחת זה שוה בשוה בתורת דמים קני ואומר ר"י דהכא לא דייק אלא אלשון מכר דאפי' קאי במכר הלוקח כיון דלא אמר זיל שלים אין זו מכירה אלא מתנה ואף על גב דבתשלומי ארבעה וחמשה מתחייב על המתנה כמו על המכר כדאמרינן לקמן[י] מ"מ גנב ומכר בשבת קתני ואין זו מכירה וכך לן עקוץ תאינה מתאינתי כמו עקוץ תאינה מתאינתיך:

במאן כרבי עקיבא דאמר קלוטה כמי שהונחה דמיא. ואם תאמר לרבי עקיבא נמי כיון דמטא לאויר חצירו חייב לענין שבת דרשות היחיד עולה עד לרקיע ולענין קנין לא קני באויר עד דמטי לתוך המחיצות כדמוכח בגיטין בהזורק (דף עט. ושם) גבי הוא מלמעלה והיא מלמטה כיון שיצא מרשות הגג מגורשת ומוקי לה כגון שמחיצות התחתונות עודפות על העליונות וי"ל דהכא איירי שזרק לחצר דרך פתח או דרך חלון ולא מעל מחיצת החצר וא"ת ומ"ש דבגיטין נקט רבי והכא נקט רבי עקיבא וי"ל דהכא נקט רבי עקיבא משום דאיירי בסתם חצר שאין מקורה דרבי לא אמר קלוטה כמי שהונחה דמיא אלא ברה"י מקורה כדאמרינן בריש שבת (דף ה. ושם[כ]) דאמר ביתא כמאן דמליא דמיא אבל רבי עקיבא אית ליה אפילו ברשות הרבים שאין מקורה ובגיטין נקט רבי משום דאוקמא כשמחיצות התחתונות עודפות דלרבי עקיבא לא מצי למינקט דלדידיה אפי' בלא מחיצות כלל כמו ברה"ר אית ליה כמי שהונחה דמיא בריש שבת וס"ד דלרבי אפילו במחיצות בלא קרוי אמרינן כמאן דמליא דמיא אי נמי למאי דבעי לאוקמי כרבי איירי בחצר מקורה: **לענין** שבת לא מחייב עד דניחא בחצר. וא"ת וכיון שהקנין בא בין עקירה להנחה אית לן למימר קם ליה בדרבה מיניה כדאמרינן בריש אלו נערות (כתובות דף לא. ושם[ל]) דאמר רבי אבין זרק חץ מתחילת ד' לסוף ד' וקרע שיראין בהליכתו פטור עקירה צורך הנחה הוא ולפי מה שמפרש רבינו תם דאי אפשר לניסוך בלא הגבהה ורבי ירמיה דאמר בהניזקין (גיטין דף נב: ושם[מ]) גבי מנסך משעת הגבהה קני מתחייב בנפשו לא הוי עד שעת ניסוך לית ליה הגבהה צורך ניסוך הוא הדין דלית ליה עקירה צורך הנחה אתי שפיר דפריך הכא אליבא דרבי ירמיה ונראה לר"י דהוי מצי לשנויי דעקירה צורך הנחה הוא אלא לדברי המקשן שלא היה סובר טעם זה משיב ליה דמשכחת ליה שפיר באומר לא תקנה גניבותיך עד שתנוח:

אתנן אסרה תורה ואפילו בא על אמו. תימה דמנ"ל הא וי"מ משום דאמר בהבא על יבמתו (יבמות דף נט: ושם) דאתנן כלב ומחיר זונה מותרין מדכתיב גם שניהם ולא ארבעה ומדמיעט אתנן כלב שהוא במיתה ש"מ באשה כה"ג הוי אתנן ואין נראה פירוש זה דלאו מי כתיב ולא ארבעה שניהם כתיב ונאמר שניהם ולא שלשה ולא אתא למעוטי אלא מחיר זונה ונראה לפרש משום דעיקר אתנן בעריות הוא דכתיב כדמוכח בפ' כל האסורים (תמורה דף כט: ושם) דזונה דגבי אתנן בחייבי כריתות משתעי וא"ת דלמא כי אסר הכתוב אתנן כגון שאמר לה אדם אחר הא לך טלה זה ושכבי עם בנך דבההוא לא מחייב מיתה ושייך אתנן כה"ג כדתנן בפרק כל האסורים (שם דף כט. ושם:[נ]) האומר הא לך טלה זה ותלין שפחתך אצל עבדי ר"מ אומר אינו אתנן וחכמים אומרים הרי זה אתנן ואפילו ר"מ לא קאמר אלא משום דשפחה כעבד שריא כדמפרש התם דיש לו אשה ובנים רבו מוסר לו שפחה כנענית ומיהו ר"י דפשטי' דקרא דלא תביא אתנן זונה משמע בסתם אתנן שהבועל הוא הנותן אתנן: [ועי' תוס' בכורות נו: ד"ה זונה] **אילו** תבעה ליה כו'. אע"ג דמוקמיה בע"ז (דף סג. ושם) דקאי אתנן בחצרה מטעם זה לא היה נאסר ולא חשיב אתנן אלא מתנה בעלמא ועיקר טעמא דאתנן כדמסיק הכא משום

עין משפט
נר מצוה

עה א ב מיי' פ"ד מהל' עדות הלכה ז סמג עשין קט טוש"ע ח"מ סי' ל סעיף יג:

עו ג טוח"מ סימן שנ:

עו ד ה מיי' פ"ג מהל' גניבה הלכה ה טור ח"מ שם:

עז ו מיי' פ"ד מהל' איסורי מזבח הל' ח סמג לאוין שנח:

מוסף רש"י

דבר. על פי שנים עדים יקום דבר שלם, ישתלם כל הממון על פי עדים הללו, **ולא חצי דבר.** כל כת וכת אינה מעידה אלא על שליש החזקה, והיינו שליש דבר ולא דבר שלם, הואיל ואין שני עדים מעידים על כל הג' שנים (רשב"ם ב"ב נו:). **בגבה.** בין קשרי אצבעותיה (סנהדרין ל:) תחת אותו מקום (נדה נב:). **בכריסה.** באותו מקום (רשב"ם ב"ב נו:). **קלוטה.** כמון האויר, **כמי שהונחה.** לארץ (גיטין עט.). **אתנן אסרה תורה ואפילו בא על אמו.** ונתן לה טלה באתנן, אתנן הוא ואסור לקרבן, דאתנן סתמא כתיב, לא שנא אמו לא שנא פנויה, ואע"ג דאי תבעה ליה בדינא קמן תן לי אתנני, לא מחייבינן ליה, דהא קם ליה בדרבה מיניה, כי יהביה ניהלה אתנן הוא, אלמא אפילו במקום מיתה נמי רמו תשלומין עליה אלא שאין כח לענשו בשתים, אבל ידי שמים לא יצא עד שישלם, דאי לא רמו תשלומין עליה כי יהביה ניהלה מי הוי אתנן, מתנה בעלמא הוא דיהיב לה, אי נמי אי תפים לא מפקינן מיניה, כך שמעתי מפי מורי הזקן והביא לי מורי ראיה על זה (ב"מ צא.).

מסורת הש"ס

א) [ב"ב נו: סנהדרין ל: פו.], ב) ב"ב נו: סנהדרין ל., ג) [ועי' נדה נב: ובפרש"י דהתם], ד) רש"ל מ"ז, ה) [שבת ד.: נ. גיטין עט.], ו) ב"מ לא., ז) ס"א ולמאי קתני מכר הא לאו מכירה היא, ח) בגי' וסיא ליתא, ט) [ב"מ מז.], י) [דף עט.], כ) [ד"ה לא], ל) [ד"ה שעקירה], מ) [ד"ה מנסך], נ) ד"ה כגון,

תורה אור השלם

ו. לֹא יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל עָוֹן וּלְכָל חַטָּאת בְּכָל חֵטְא אֲשֶׁר יֶחֱטָא עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם דָּבָר: דברים יט טו

גליון הש"ס

גמ' דבר ולא חצי דבר. עיין הוריות דף ד ע"א תוס' ד"ה קרי: רש"י ד"ה בדינא לומר החזר לי תאינים. עיין סנהדרין דף עב ע"א וע"ש:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones